

**Een bewys dat beter is eenen goeden krijgh, dan eenen
gheveynsden peys : midsgaders t'gene ghebeurt is inden
jaere 1600**

<https://hdl.handle.net/1874/36114>

EEN
BEWYS
DAT BETER IS
eenen goeden Crijgh, dan eenen
gheveynsden Peys.

Midsgaders t' gene ghebeurt is inden jaere 1600.

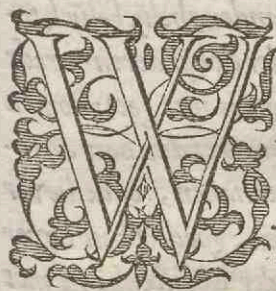
Comedische wijze in Dichte ghestelt / door
IACOB DVYM.

GHDREVCKT TOT LEYDEN,
By Henrick Lodowijxsoon van Haestens/
Int jaer 1606.

Aen den Edelen, Erntfesten,

Hoogh-Geleerden, VVijfen, seer Voorzienigen Heere:
Heere Iohan van Oldenberneveld, Heere van Tempel,
Groeneveld, Stoutenburch, &c. Eerste Raed ende Advocaet,
midsgaders Register-meester ende Bevvaerder des
grooten Seghels van Holland ende VWest-Vriessland.

Weten wel ende eenen yeghelijk is
kennelijck, hoe soet, ende lieflick dat den
peys ende vrede is, den naem des selfs,
oft het gherucht daer van, is allen men-
schen aengenaem, ick laet staen den vre-
de selver: en gave God dat onse bedroef-
de Nederlanden eens haer ooghen open

deden, ende sochten onder haer eenen gheduerighen ende oprech-
ten vrede: maer den meestendeel der selver zijn so in des Paus
moghentheyd, ende oudttheyd der Roomscher Kercken, als oock
in de groote macht des Conincx van Hispangnen so verblind,
dat sy niet en duncken oft en sien dat den Almachtighen God
ons middel ende bequaemheyd jont om in goeden ende vasten
vrede te moghen leven, vvaerom en souden wy niet kon-
nen, soo de Zvvitserche Steden doen, in een goed verbond ende
accoort met elckanderen gheleven, ende ghelijck sy het jock van
al hare vyanden af ghevvorpen hebben, ons oock ghesaemder
band het jock ende slavernij der Spaingnaerden quijt maken:
wy vreten voor de hand wel dat sy ons dood, jae tot het

A ij nyterste

wyterste bederf vuyanden zijn. Vuy behooren te ghedencken hoe dat den Hertogh van Alve met dit Land om gespronghen heeft, vvat soud dan vvesen condensy ons eens heel en al meester ghevorden, sy souden dan laten blijcken t' geen synu noch int diepste der herten verborghen houden. De Zvvitsers onder elckander zijn oock van versche ydē Religie, maer in dat stuck zijn sy eens, dat sy hare algheymyne vuyanden ghelijckelijck teghen staen. De Provincien moesten onder elckanderen vrede maken ende dencken dat ons van Spaingnen niet goets comen en kan, de Spaingnaerden soecken anders niet dan haer Monarchen van de gheheele Christenbeyd te maken, ende liever dan sy ons met vrede soudē laten leven, ghedooghen liever dat den grooten Turck een groot deel der Christenbeyd met gheveld over vullen, sy soecken onder t' dexel van een Sancta Ligua, ende oude inbeemfche Oorloghen haer meester te maken van de Croon van Franckrijck. Hoe dickmael hebben sy Engbeland met verraderij, met schijn van vrede, vvel ghesoght in te nemen, de Spaensche Uloot alleen behoort ons sulcx ghenoech vvijs te maken, God betert tis soo verre onder alle vrome ende oprechtē Christen gecomen dat sy schroomen ende vervaert zijn als men van vrede hoort spreken, ende dat als sy aen den Parijsschen vrede, aen den Peys van Dom Ian, aen den vrede-handel tot Ceulen, ende Oostende ghedencken. Ende voorvaer dat God ons ende alle vroomē Christenen niet beter en bevvaerde dan vvy selfs en doen
de

de Spaaignaert waer langh meester over ons, ende tis voor
 waer grootelijcx te beclaghen, datter noch soo veel Poten-
 taten, jae Christen Coninghen zijn die noch tot vrede met de
 Spaingnaerde gheneghen zijn, daer sy wel sien datse met ha-
 ren Jesuwijtschen hoop anders niet en soecken, dan den Paus
 van Roomen op hare schouderen te draghen, ende in haer her-
 te dencken den Coninck van Hispaingnen Monarche van
 heel Christenrijck te maken. Als wy sulcx over peysen wat
 vredeisser van Spaingnen te verwachten, anders dan dat
 wy onse vrije halsen onder t' jock van hare vrede Tyr-
 rannije buyghen, hebben sy t' noyt goet met ons ghemeynt doen
 wy noch vriende varen, wat sullen sy nu met ons doen,
 nu wy de wapenen soo menich jaer teghen haer hebben ghe-
 draghen. Al het voorgaende wel aen merckende ende ernste-
 lijcken insiende, Edele, Erntfeste, Vuise, Voor sienighe Heer
 heb ick goet gevonden Comedische Vuise in mijn Ghedenck-
 Boeck te voeghen, hoe dees Landen inden jaer sefthien hondert
 door verscheyden Ghesanten van veel Potentaten tot vrede
 zijn vermaent gheveest, ende daer naer wjt Braband, dan
 door eenen Coopman, dan door een Advocaet zingheterghe
 gevveest, om haer ooren tot den vrede te keeren, altijd hopende
 dat soo sy den geveynsden vrede niet en wilden aengaen dat
 door dit gherucht van vrede tenminsten onder de vereenich-
 de Landen eenighen twyft ofte twvedracht soude op staen,

A ij maer

maer de goedighe God gaf de Moghende Heeren Staten sulck
een stand vastichgemoed, dat sy het Spaensch-voornemen vvel
wetende, in plaets van vrede te maken liever onderlinghen
verdraghen hebben baren Vyand te vater ende te lande sel-
ver te soecken, ende haer van ghelt en volck beter versien
hebbende goeden Crÿch te voeren. Ende sal in dese Comedie de
principaelste personagie zÿn den Trouwen raed, dien de Ver-
eenichde Provincien sullen soecken te volghen, ende alsoo vve
vvarchtich is den voornaemsten Raed des Lands, ende Ad-
vocaet van Holland, en heb ick desen mijnen arbeÿd niemand
bequamer vveten toe te eyghenen, als vvre E. vviens trouwvve
raed hoe noodich ende profitelick hy dickmael gheveest is, ghe-
noech beproeft is. God biddende dat hem ghelieue vvre E. een
langh salich leven te verleenen, ende den selven met vwijsheyt
ende cloeckmoedicheÿd vvil versien tot des Lands dienste en-
de ghemeen saeck ten besten. Ghegeven uyt Leyden, desen
eersten Januarij des jaers 1606.

By my vvre E. goetvwillighe
Dienaer:

IACOB DVYM.

Tot den goetwillighen

Leser.

Iebe goet jonckighe Leser / t'gheen
dat den Spaignaert met Cruych/
met Hoord/met Tyrannie/niet en
heeft weten te weghen te bringen/
heeft hy ten letste tselfde in den jare
1600 met eenen geveynsden Vre-
de meynen te doen / en heeft de oor-
saeck gade gheslagen dat Hertogh
Albert van Oostenryck / Cardinael / die soo't scheen
bande Nederlandsche Provincien de zijde banden Co-
ninck van Hispangnen houdende / voor Landt-Heer
aenghenomen was. Maer het Land siende dat sulcx so
gheveynsdelick ende bedecktelick gheschiede / ende dat
hy soo veel voorszriften soo in Brancckrijck/soo in Gar-
nadé/ick late staen in Indyen/dieniet mis daen en had-
den/en ooc hier in de Landen ghesien hadden / hebben
liever trouwen raed geloofst/dan sy willens en wetens
souden bedroggen zijn. Ende in dese Comedie zijn twee
dinghen/als heel noodlick gade te slaghen: inden eerste
dat wy mette Spaignaerdé geenen vrede en konnen
noch en moghen maken/want dat het vrede waer ende
dat sy alleen den titel bande Soubereyniceyt hadden/
souden metter tijd met giften en beloften al om soo veel
te weghe bringen/datse alom de Magistraté en de tref-
felijckste persoonen tot hare genegenthepd souden crijs-
gen/ende ten letsten als wy ontwapent waren/en onsen
middel van gelde te rugge bleef sy als dan met ons sou-
den spelen als de Cat met de Mups doet/die als sy lang
ghenoech

ghenoech mette Duijs gespeelt heeft/ haer ten lesten op
floecht. Ten tweeden / moeten wy insien dat de stercke
vander Oorloggen is het ghelt/nae de mael dat de reso-
lutie vande Hogende Heeren Staten is goeden Crijch
te voeren/ dat wy voor het geen daer den goeden Crijch
in bestaet sorghe dragen. Wy bekennen wel datter veel
gegeven word/ende dat de lasten des oorlooghs groot
zijn/maer wat ist daer moet ghegheven zijn/willen wy
Godes woord de vrijhepd des Lands/ en ons eyghen
rust behouden/beter ist grootelick te gheven ende noch
wat te behouwen/dan dat wy al verliesen dat wy heb-
ben/ende in groot bedwanck der consciencie sitten / en
weer naar galgen/raderen / ende brand-staken ghelepd
worden : door het geven en bevrizen wy niet alleen ons
selven/maer oock onse naecomelingen / ende behouden
het leven van soo veel duysent sielen die noch op ver-
schepden plaetsen onder het crups sitten/ en die sy noch
laten leven soo lang als sy niet heel meester en zijn/ende
voor besluyt reden word hier vertoont dat wy beter de
helst van al onse middelen gaven/dan dat wy in de ee-
wighe slavernije vande Spaignaerden en haren aen-
hanck souden gheraken. Dit voorgaende sal u dese Co-
medie ghenoech betoonen / ende soo yemand die wilde
Speel-wijs den volcke voorstellen/sal men het Tancel,
Raduys, oft Speel-vvaghden, van redelijcke grootte naer
oude gewoonte maken/int midden moet een open Ca-
mer ghemaect worden / daer het verplichte Land in
sitten sal/dese Camer moet gheciert zijn met de wape-
nen vande Vereenichde Landen. Ende t' Verplichte
Land moet cierlijck als een Vrouw ghecleed zijn/sy moet
in haer hand hebben een buffel pijlen t'samen ghebon-
den. Op d'een zijde moet uytcomen Gebeynsden pep-
zijnde

zijnde int wit gecleed/ende hebbende achter op den rug
 een bebloede poock/ende sommighe woegh-stroppen/so
 moet in haer hand hebben eenen Olijf-tack/so heeft by
 haer twee jonghe Dochters: d'een Schoonsprekende
 Tonghe/ d'ander Opzoerich Hert: Op de selfde zijde
 moeten oock upt comen Bloed-dorstich ghemoed/ ende
 Wraeck-gierich hert/d'een moet ghecleed zijn als eenē
 Jesuijt/met eenen witten over-rock/ ende hebbende in
 sijn hand een roede met bloed besprengt/ geheetē Inqui-
 sitie: ende Wraeck-gierich hert moet ghecleed zijn als
 eenen Spaenschen Soldaet: Op d'ander zijde moeten
 upt comen Gemeyne Staten/Trouwen Raed/Goede
 Ghemeynte/Goeden Criigh/Het Gheld. Ghemeyne
 Staten moet zijn een als een Edel-man/een als eē Bor-
 gher-meester/ende een als een Borger.Trouwen raed/
 als een treffelijck Raed/ heer.Goede ghemeynte dyp of
 vier Borghers/met eenighe werck-ghereedschap in de
 hand:Goeden Criigh/als een Veld-Overste met eenen
 Orainge sluyder aen. Het Gheld seer rijckelijck ghe-
 cleed/met een stock-borsse inde hand. De reste sal de Le-
 ser verstaen upt het ghene dat op den kant ghestelt is.

B

Voor-

Personagien ende
Menschen int spel
ghebriycker.

Bloed-dorstich Gemoed. } Sinnevis.
VVraeck-gierich hert. }
Gheveynsden Peys.
t'Veplichte Land,
Trouwven raed.
Goeden Crigh.
T'gheldt.
Goede Ghemeynte.
Schoonsprekende tonge } niet spreke.
Oproerich hert. }

Voor-reden of cort verhael van

d'inhoud van dese Comedie, by den Dicht-stelder.

Albert een Keyfers Soon, en Keyfers Broeder mede
 Van Oostenrijck, vvas om te heerschen over al
 Ghesonden in Neerland, het zy tot Crijgh, oft Vrede,
 hy quam seer prachtigh aen met volcx een groot ghetal,
 t' Roomsch volck riep: dit is hy die ons verlossen sal,
 Den Tuyn van Holland, sal hy haest om stucken breken,
 Den Cardinaels rock schonck hy ons lief Vrou van Hal:
 Tot Hulst, tot Cales oock, deed' hy vvel van hem spreken,
 t'Scheen al t' voorgaende leed, dat soud hy cloecklijck vvrekē,
 Hy brocht sijn beste volck schier heel en al te nier,
 En toonden noch alom de oude Spaensche treken,
 Maer door des Coninx dood van Spaingnen ist gheschiet,
 Dat hy ontboden is, hy track oock dervvaerts siet,
 Om met l' Infante daer in houvvelijck te paren,
 De Landen meynden te zyn verlost uyt verdriet:
 Italien door is hy naer Spaengniē fas ghevaren,
 En maeekten op den vvegh het verbond van Ferraren,
 Dvvelck den Paus daer met hem besloten heeft vvel vast,
 Van Braband sagh men hem als Hertogh haest vetclaren,
 Op des Lands rechten en vvord niet seer veel ghepast,
 Hy soud' (soo' t'scheen) het Land meest helpen uyt den last:
 En oock de Spaingnaerts al eer een jaer doen verreckē,
 Maer niet en is ghevolgt, dan druck op een ghetast,
 Sijn bloedigh hert kond' hy niet langher oock bedecken,
 Men sagh den vvreden aert alsdoen tot een Maeght strecken
 Die binnen Brussel vvas om Godes vvoord verfmacht,
 Den Roomschē haed sogt hy vveer op een nieus vervveckē,
 Maer hy bevond vvel haest dat te cleyn vvas sijn macht,

B ij Ver-

Versheyden raed heeft hy met sijn volck overdacht,
En vvoud t'Land proeven eens met soetheyt te verleyen,
Selfs en vvoud hy niet (als te trots, en hoogh gheacht,)
Den Vreed' aenfoecken eerst, maer begint soet te vleyen,
Door veel Ghesanten cloeck, om den vvegh te bereyen,
Soo van den Keyser, als van Princen vvijd en breed,
Een Coopman quam daer dan (soo't schein) hem vvat ver-
meyen,

Dan een Advocaet loos, oock tot s' Lands dienst ghereed,
Naer t' segghen sijn, maer elck vvist sijn list en bescheed,
T' vvas om s' Lands meyningh', en den sin uyt te halen:
t'Land volghden trouven raed, die t' Spaensch bedroch vvel
vveet,

En seyden rond uyt dat sy geensins niet en talen
Naer sulck een vrede snoo, die gantsch' liick niet soud falen
Tot naerdeel van haer, en van t' heylich Godliick vvoort,
Sy hebben liever tot vermeerlingh' van haer palen
Te bliiven vast verknocht, met trou en d'oud accort,
Den vyand liever selfs te vallen cloeck aen boort,
En daer toe liiff, en goet, en alles by te stellen:
Aensiet doch ons bedrijff, de vvaerheyd doch eens spoort,
Siet met valschen peys, sy soecken t' Land te quellen,
Geeft slechts goet ghehoor nu, vvy sullent u vertellen.

vande

4
Vande eerste Gheschiedenis,
de eerste uytcomst.

Bloed-dorstich ghemoed, VVraeck-gierich hert.

Bloed-dorstich ghemoed.

Singnoor Soldados, vvaer blijft ghy nu?

VVraeck-gierich hert.

Padro, que queris vestra merche?

Bloed-dorstich ghemoed.

VVy moghen ons vvel cleeden met rou,
Singnoor Soldados, vvaer blijft ghy nou?

VVraeck-gierich hert.

VVat magh daer schuylen, ist vveer al d'ou?
Oft ist voor ons al peys en vre?

Bloed-dorstich ghemoed.

Singnoor soldados, vvaer blijft ghy nu?

VVraeck-gierich hert.

Padro, que queris vestra merche,

Oft isser erghens buyt ick vvil seer gheeren me,

Segt recht uyt vvat daer schuylt, t' verlanghen my te lanck,, is.

Bloed-dorstich ghemoed.

Tis van een saeck daer my het hooft, en t' hert af cranck,, is,

vvy ziin verlaten schier, ons naeckt een groot ghevveen,

Mids onses Coninex dood, t' vvas onsen troost alleen,

vvy ziin bedorven doch nu vvy hem soo verliesen.

VVraeck-gierich hert.

Iae d'Inquisici sal vvel goeden raed verkiefen,

Den jonghen Coninck sal haer volghen voor en naer,

B iij Door

Comen
d'een voor
en dander
naer uyt.

Door haer ingheven vword hy argher dan den Vaer,
Dus hebt doch goeden moet, t' sal noch int lest vvel vvesen.

Bloed-dorstich ghemoed.

Iae maer dees Landen hier, die hopen nu ghenesen
Door onses Coninx dood, daer is lang naer ghehaeckt,
En t' Land dat heefter vrij haer rek'ning op ghemaect,
Soo daer veranderingh' comt, ons magh claer vvel grouvve.

vraeck-gierich bert.

Albert van Oostenrijck salt vveten vvel te brouvven,
l' Enfant' en hy ziin van nu verclaert Heer van t' Land,
Dats ommers voor een tijd, com' daer aff naer der hand
VVat vvil, hy sal haer vvel fray vveten te verdooven.

Bloed-dorstich ghemoed.

Het gaef nu juyft vvel pas, vvoud' elck ons nu ghelooven,
Om haer met valschen vreed' te bringhen inden strick.

vraeck-gierich bert.

Mocht dat gheschieden doch, ick vvaer in mijnen schick,
Ick soud my vvreken noch van al dat my misschiet is.

Bloed-dorstich ghemoed.

Met dit cleed, schijn vā deught, veel volcx in groot verdriet is
Ghecomen, en noch soud', vvaer ick vvat meer bemind.

vraeck-gierich bert.

Ghy hebt soo menich Prins sijn cloeck verstand verblind,
Al met u soer ghelaet, en loose fray practijcken.

bloed-dorstich ghemoed.

vvaer ick heel meester, t' soud' claer noch vvel anders bliickē,
Dees roede soud elcken een doen leven int ontsicht.

vraeck-gierich bert.

Hoe is doch haren naem? miin bot verstand verlicht,
Siet sy is doch vol bloeds, vvel straf, en vvreed schijnende.

bloed-

bloed-dorstich ghemoed.

Tis Inquisici, die t' volck vvel scherp is pijnende,
Als sy s' Paus vvil in als niet volghen metter daed,
Daer dees roed' in svvang is, en helpt gantsch gheenen raed,
Het moet al voort met brand, moord, en aen galg' te hangen,
Miin bloodigh ghemoed gaet doch al sijn oude ganghen,
Ick spaerder oock niet een, het zy hoe groot van macht.

vvræeck-gierich bert.

Van menich Coninck zitt ghy daer om oock veracht,
En doen u somtijds heel uyt al haer landen blijven.

Bloed-dorstich ghemoed.

En ghy miin schoone knecht, men soeckt u te verdrijven,
Maer claer niet om u deught, hoe vword om u ghesucht.

vvræeck-gierich bert.

Ick en verschiet niet haest om eenich cleyn gherucht,
vvant vvaer ick kan oft magh, ick doe my alom eeren.

Bloed-dorstich ghemoed.

Och, mochten vvy doch eens dees Kettters haer less' leeren,
Het vvaer met groot ghevveld, oft met gheveynsden peys.

vvræeck-gierich bert.

Als ick van fulcx yet hoor, als een gloeyend' forneys
Brand miin vvræeck-gierich hert, door veel geleden smerten,
Die groot van ghetal ziin, och met vvat goeder herten
Soud' ick fulcx vvreken oock, ick spaerder vrij niet een,
Iae t' kind in s' moeders buyck, dat naeckten groot ghevveen
Miin handen soud' ick noch met haren bloede vvasfichen.

Bloed-dorstich ghemoed.

Tiert bid ick soo luyd' niet sy mochten ons verrasschen,
Dat sy fulcx hoorden, ons soet spreken vvaer al uyt.

vvræeck-gierich bert.

Gaen vvy eens vinden dan Geveynsden vreed' ons bruyt,
Oft vvy met haer noch yet te vveghe conden bringhen.

Bloed-dorstich ghemoed.

Als een Voghelaer soet kan fluyten en fray singhen,
Soo bringt hy oock het volck met liefliickheyt int net.

Vraeck-gierich hert.

Bloed-dorstich ghemoed dat is al naer uvve vvet,
vwant ghy light doch altijd seer looflijck op u luymken.

Bloed-dorstich ghemoed.

En al vvat daer ghebeurt, dat kerft ghy op u duymken,
Tot dat ghy schoon vveer siet, dan ziiit ghy stout en fel.

Vraeck-gierich hert.

Ick soud clær noch meer doen vvaect tijd en kond' ick vvel,
Maer laten vvy dat daer, en gaen vvy schaffen vvijsheyt.

Bloed-dorstich ghemoed.

In al dat boos volck nu te straffen hier den prijs leyt,
En d'uytsel is seer quaet, gaen vvy op ons bejagh.

Vraeck-gierich hert.

Ick sal al doen dat ick kan, soo ick certijds plagh,
T'moet gevvaeght ziiin vvi'e't noch naemaels mocht becrijtē,
Die t'best in als doet en is clær niet te vervvijten.

Vande eerste Gheschiedenis, der tweede uytcomst.

De twee
comē wat
vooruyt
endan
volght de
pens met
hare dieft.
Maegde.

*Bloed-dorstich ghemoed, Vraeck-gierich hert, Ghe-
veynsden Peys.*

Bloed-dorstich ghemoed.

Siet vvaer dat sy doch comt, een Engel naer den schijn,
Van buyten schijnt sy soet, maer binnen vol fenijn,

Broet

8
Broer, gaet ende groet haer eens.

Vvraeck-gierich hert.

Neen, t'comt u toe rechtveerdich.

Bloed-dorstich ghemoed.

O edel Princes schoon, ghy ziiit veel eeren vveerdich,
Ick kus u handen nu, met hert, sin, en ghemoed.

En gaen
by haer.

Vvraeck-gierich hert.

Io baife los manos, ick stort voor u miin bloed,
Soo't anders van nood' is, den dienst is t'uyven besten.

Gheveynsden peys.

Vvat jaeght u beyden uyt, en hier in dees ghevvesten,
Daer moet vvel vvat vreemds ziiin, t'zy van peys of vā strijd.

Bloed-dorstich ghemoed.

D'aenradend' oorfaeck meest, en den bequamen tijd,
Verstouten ons by u o goed Vriendin te comen,
vvy ziiin te seer bedroeft mids van ons is vernomen
Des Conincx dood (eylaes) des t'heel land is in nood.

Vvraeck-gierich hert.

Treurt daerom soo seer niet, met argh en listen groot
Sal elck een van ons het volck vveten te verblinden,
En t'Spaensche rijck heeft hier te land noch te veel vrinden,
Albert van Oostenrijck den vromen Cardinael
Trout s' Conincx Dochter, en hy krijght t'Land al te mael,
De Landen hebben hem alreed als Heer ghefvvoren.

Gheveynsden peys.

Tis nu bequamen tijd, en d'oorfaeck is gheboren,
Dat ick Gheveynsden peys moet vvorden voor ghestelt,
Maer Holland, Zeeland oock, ziiin te hart, sulcx my quelt,
Te qualick vvillen sy haer laten doch ghesegghen.

Bloed-dorstich ghemoed.

Men sal haer den text nu al anders gaen uyt legghien.

C

Als

Als sy nu sullen sien dat t'Land nu krijght een Heer.

Wraeck-gierich hert.

Sy en ghelooven niet dat nu noch nemmermeer
Den Spaingnaert dat land sal oyt dincken te verlaten.

Bloed-dorstich ghemoed.

Gheloofden sy doch dat, t'soud ons int stuck veel baten,
vvy hadden vrij ons schip, verr' en hoogh boven vvint,
Sy en betrouvven niet, sy ziin soo niet ghesint,
Soo vvy yet doen, t'sal ziin met loose valsche treken.

Gheveynsden Peys.

Veel Princen, Vorsten oock elck moet ten besten spreken,
Dan salt ghelucken vvel, daer is gheen tvvijfel aen,
Met dreyghen, bidden oock, sal elck doen goet vermaen, (is.
My dunckt voorvvaer dat t'paert daer juyft in d'oog' geracckt,

Wraeck-gierich hert.

En boven al nu den vreed' in Vranckrijck ghemaect,, is,
vvant dien vreed is voor haer al te grooten bril.

Gerveynsden peys

Nu het daer beschickt is, t'ghedijd naer onsen vvil,
vvy sullen dit land noch met ghevveld overvallen,
Haer vvater-rijckheyd, noch haer sterckten, noch haer vvallē
Ten sal al helpen niet, sy vvorden haest bedroeft,
Nochtans soo moer den peys voor al noch ziin beproeft,
Hoe noodich dat sulcx is heeft t'ander tijd ghebleken.

Bloed-dorstich ghemoed.

Maer vvat hebt ghy doch hier op den aers achter steken?
Seght ons nu daer af eens, t'recht bescheed en t'bediet.

Gheveynsden peys.

Ick salt doen, maer vveest heusch van monde vvat ghy siet,
Miin cleeren ziin heel vvit, sulcx beduyt ons reynicheyt,
Om dat de lieden al onbeforght van cleynicheyt

Of bedroch, fouden vrij van achterdincken,, zijn,
Ick gheef den olijf-rack, die vvil ick schincken,, fijn
Tot teycken van den peys, die haer vvord aen gheboden,
En tvvee dienst-maeghden jent doen haren last als Goden,
En ziin soo ghy vvcl fiet, forghvuldich in haer vverck.

Vvraeck-gierich hert.

Sy schijnen vol van deught, soo ick aen haer vvcl merck,
Maer hoe is haren naem, segt ons eerst vande jonghe.

Gheveynsden peys.

Dit is een vvaerdigh vat, soet vleyend' met haer tonghe,
Die vvaer men van peys spreekt alom is inde vveir,
vvant eert vvcl begonst is, soo heeft sy't schier al cleir:
Sy segt tot elcken een, vvie kan den peys verfoeyen,
En dan begint oock dees in haer vverck vvcl te groeyen:
Tis een oproerich hert, dat den peys vvilt met cracht,
Die oproer maectt alom, en baert tvvift en tvveedracht,
En d' Overicheyd soo dvinght dat sy peys moeten maken.

Bloed-dorstich ghemoed.

vvaert soo verr' met ons doch, soo stonden vvcl ons saken,
Maer vertreckt ons al voort, hoe ghy't dan maectt opt lest.

Gheveynsden peys.

Door miin volck vverck ick dan, ick doe alom miin best,
Als den peys ghemaectt is, dan ist spel half ghevonnen,
Elck een in vveelden leeft, in vrijheyd onghebonnen,
Men vervvacht voorts geen vvraeck, elc een leeft heel gerust,
Dan vvordet tijd dat elck van u baert sijnen lust,
Eerst ghy vvraec-gierich hert, ghy bloed-dorstich ghemoed dā
Als dien tiid comt, fiet dat ghy u besten doet dan,
Die dan slaept is niet vveert dat hy eenen dagh leeft.

Vvraeck-gierich hert.

Slaep ick, vervvijter my, maer tverstand ons doch gheeft,
Van dat hier achter steeckt, dat soud' ick gheeren vveren.

Gheveynsden peys.

vvel menich vroom Held heeft dees ghereedschap verbeten,
vvan den Poock bediet moort, dit ziin oock stroppen boos.
Daer aen ghehanghen is veel volcx al scheen het loos,
De Ketters moet men al verbranden, hanghen, moorden:
Haer comt niet beter toe dan raders, vyer en coorden,
daer en leyd gantsch niet aen, al hebben sy cleyn schult.

vvræck-gierich hert.

Is dat peys, vvord alsoo de trou en eed vervult,
Soo magh elck van u peys tot aller tijd vvel grouvven.

Gheveynsden Peys.

Men derf den Ketters doch nerghens gheen gheloof houvvē
Nu vveet ghy miinen sin, en oock al miin bedrijf.

Bloed-dorstich ghemoed.

Ghy zitt recht naer miin hert, een al te heylich vvijf,
Cond ghy slechts hier int Land ooc goet gehoor vervvervē.

vvræck-gierich hert.

VVy beyden souden dan seer gheeren voor u sterven,
Dus doet u besten doch, tstück vvord u vvel betrou.

Gheveynsden peys.

Ick salt doen ter vvijl dat de oorsaek het vverck stout,
Ick sal Ghesanten veel nu dervvaerts doen vercloecken,
Men sal haer dreyghen eerst, en minlijck naer versoccken,
Van alle kanten sal haer vreed' sijn toegheseyt,
Iae oock uyt t' Keyfers naem, van hare Majesteyt,
Sal ick met groote pracht sijn volck tot haer oock senden.

Bloed-dorstich ghemoed.

Cond' ick de schalckste maer haer oogen ter deegh blenden,
Met t' schamel ghemeynt vvaer vvel haest seer goeden raet.

Gheveynsden peys.

Gaen vvy dan haest te vverck, eert naermaels vvord te laet,

V.Vant

Vant dat ons d'oorfaeck en den tijd eens had begeben,
vvy vwaren heel en al int dood-boeck claer gheschreven. Gaet in.

Vande tweede Gheschiedenis, de eerste uytcomst.

t'Uerplichte Land, Gemeyne Staten, Trouwen Raed.

t'Uerplichte Land.

WAt hangt my over thoof, vvaer sal ic my heen keerē?
Alleen tot u miin God, die ziit een Heer der Heeren,
Ick en vveet buyten u troost, bystand, noch ghevvin,
Om dat ick t' Godlick vvoord int openbaer bekin,
En des Paus jock en sijn instellingh' doe verachten,
Is oorfaeck dat daer soo veel naer miin bederf trachten,
Sy hebben my seer lang en jammerlick gheplaeghr,
Maer miin hoop is altijd dat de Heer sorghe draeght:
En dat haer schalcheyd groot haer al niet en sal baten:
vvaer ziit ghy nu o ghy trou vaderlandsche Staten?
Die dickmael soo veel goets ghetroulick hebt ghevvrocht,
Och, moghen vvy maer slechts noch bliiven vast verknocht,
En ons niet scheyden siet, soo salt vrij al vvel vvesen:
Hier comen sy: O trou Voorstanders uytghelesen,
Ick sit mistroostich schier, door al dit groot ghequel,
Dat den gheveynsden peys my nu aendoet soo fel,
Al vvord hy voor ghesteld, hy en magh niet gheloof, „zijn,
Oft elck een van ons moest van sijn verstand berooft, „zijn,
vvy vveten vvat gheloof sy houden doch opt lest,
Tis al het selfde volck, sy ziin uyt een ghevvest,
uyt Spaingnen ziin sy al, die hebben laten blijcken,

*De Statē
comē uyt.*

Haer ontrou, haer bedroch, en valsche soo practijcken,
Dyvelck ons voorschriften ziin, tyvelck ons versichten doet.

Gemeyne Staten.

O verplicht Vaderland u hert is vroom en goet,
vvy vwillen met lijf en bloed altijd by u blijven,
Laet varen dit gheclagh, vvyt uyven moet verstijven,
De Heer diet al gheeft sal u noch bystaen in nood,
Al vvord ghy seer gedreycht, al svveeren sy ons dood,
Soo de Heer met ons is, vvyie sal ons kunnen deeren,
den aengheboden peys en mach ons niet verveeren,
En vreeft haer dreygē niet, vveest voor haer niet verschromt,
Maer siet vvaer Trouvven raed, ter nood tot ons comt,
die sal ons in als t'beste aenvvissen en vvel raden.

Trouvven raed.

O Vaderland soet, God de Heer gheef u ghenaden,
En u o Staten s' Lands daer trou haer openbaert.
Ghy staet verflagen schier, vvat ist dat u besvvaert ?
vvat magh daer schuylen doch, vvyt my sulcx eens bedieden.

t'Verplichte Land.

Och den gheveynsden peys die sy my nu aenbieden,
Maeckt my te seer ontstelt, en ick vrees' dien noch.

Trouvven raed.

vvy vveten doch voor al vvel dat al is bedroch
vvy kennen haer van ouds, vvyie soud haer gheloof gheven,
Ons is indachtich noch van het jaer sestig seven,
Des Conincx goetheyt vvas ons als doen vvel bekint,
Me Vrou van Parma scheen oock tot den peys ghesint,
Het scheen veagheven al, men soud's niet meer ghedincken,
Men preectē nergēs meer, men soud' tvvreed plaacet minckē
Geen tvvijfel vvas daer aen, sy svvoer vast by haer vvoort,
Maer vvat is daer ghevolght: Duck d' Alva quam aen boort,
vvat vreed' dat hy met bracht heeft ons te seer ghebleken,

Egmond,

14
Egmond, en Horen oock, die proefden haest sijn streken,
Iae menich duyfent mensch lief daer alldoen den hals,
T'beloofde vvoord vvas uyt, toe segghen vvas heel vals,
Tis yeghelic bekint hoe dat daer zijn ghevaren,
De Vlaemsche mannen, die tot Brussel comen vwaren
Om te doen haer onschult, die dood die volghden ras,
Elck een die vluchten moest, versoght vvar vreed' dat vvas,
Die ons van s'Coninx Raed uyt Spaingnen vvas gefonden,
Den Spaenschen peys is doch te dickvivils valsch bevonden,
Tot Ceulen vworden oock soo'r scheen den peys ghedicht,
Maer (eylaes) t'vvas te doen om de stad van Maestricht,
En dat de tvveedrach soud al t'goed voornemen schenden.

t'Verplichte Land.

Och, my ghedinckt oock noch aen den peys van Oostenden,
Van Engheland vvaft vrij vvel ghemeynt als heel goet,
Maer het vvas al bedroch, t'vvas om d'onnosel bloet,
Dat sy daer, en oock hier, soo meynden te vergieten,
De spaensche Vloot bevveest, och vvy soud' niet verdrieten,
Te hand'len met sulck volck, die ons noyt deden deught.

Ghemeyne Staten.

Een yeghelijcx bederf is doch haer meeste vreught,
Het Indiaens volck heeft sulcx ter deegh moeten proeven,
vvat isser daer ghedood, sy daeg'licx noch bedroeven:
So menich duyfent mensch daer t' nochtans al peys scheen.

Trouwven Raed.

Tis haer bloed-dorstich hert, dat haect naer elcx ghevveen,
Van Naerden heugt ons vvel, hoe t'volck daer quam in lijen
vvy hebben meer misdaen dan sy in dien tijen,
Dus en ghelooft haer niet, daer en leyd gantsch niet aen,
Al doet ons menich Heer, als ghesant groot vermaen,
Al siet men ons van breed en vviyd van vreed' verhalen,
Niet een en soud van haer voor onse schult betalen:

Als

Als ons het bedroch bleeck dan vvaer t' beclagh te laet,
Hy spieghelt hem vvel, die siet hoe't een ander gaet,
Te heerſchen ſoecken ſy in al des vvereds landen.

t' Verplichte Land.

Hoe ſoecken ſy Gods vvoord te bringhen heel ter ſchanden,
Tis in dat Cleefſche Land en VVeſel vvel verſoght,
Hoe leelijck vvorde den Graeff vanden Broeck ombroght;
Bedorven vvas al t' volck, de Heer vvil haer ontfermen.

Trouwen Raed.

Die ſy behoorden als ghebueren te beſchermen,
Die roofden, moorden ſy, en ſchenden haer te grond:
vvat ſoud hy ons dan doen, kond hy met looſen vond,
Oft met cracht en ghevvelde ons int verdriet ghebringhen.

Gemeyne Staten.

vvy hopen dat God ſulcx nemmermeer ſal ghehinghen,
vvy ſullen lijff en goet nu ſtellen by den vverck.

t' Verplichte Land.

Door uvve antvvoord goet vvord ick ſchier vveer heel ſterck,
O vrome Staten s' Lands, die ſoo vroom van ghemoed zijt,
Die met liefd' en met trou nu over al oock doet vlijd,
Om t' boos Spaenſch ghebroet quijt te keeren heel van my.

Trouwen Raed.

Gaen in. Gaen vvy raedſlaghen dan vvy ſullen't vvaghen vrij,
Tis beter voor het Land met eer en trou gheſtorven,
Dan ſlaven naer te zijn en eeuvelijck bedorven.

16

Vande tweede Gheschiedenis, de tweede uytcomst.

Bloed-dorstich ghemoed, VVraeck-gierich hert.

Bloed-dorstich ghemoed.

Heb ickt u altijd niet ghespelt?
Al dat vvy doen is vverck verloren.

VVraeck-gierich hert.

Ten sal niet ziin dan met ghevvelde.

Bloed-dorstich ghemoed.

Heb ickt u altijd niet ghespelt?

Dus maken vvy ons cloeck int veld.

VVraeck-gierich hert.

Tis volck die gantsch niet vwillen horen.

bloed-dorstich ghemoed.

Heb ick u altijd niet ghespelt?

Al dat vvy doen is vverck verloren.

VVraeck-gierich hert.

Ick kin haer al te vvel en dat al langh te voren.

Bloed-dorstich ghemoed.

Laet ons sulcx svvijghen doch, maer schuylder anders niet.

VVraeck-gierich hert.

En schuylder niet ghenoech, dit jammer en verdriet.

Bloed-dorstich ghemoed.

vvat quelt u noch al d'ou, dat onsen Coninck dood is?

Maer hy vvas oud genoech, ick hoop dat sulcx geen nood, is,

Daer is vveer al vvat troost, en vveest vrij niet verflout.

D

VVraec-

Wraeck-gierich hert.

Wat doch?

Bloed-dorstich ghemoed.

Dat Spaingnen noch dees Landen aen hem hout,
Den jonghen Coninck vvilt daer goet rond niet afscheyden.

Wraeck-gierich hert.

Albertus heeft ghetroude Suster, die twee beyden
En sullen die nu niet ziin van dit land Heer.

Bloed-dorstich ghemoed.

Iae al soet met een bespreck, maer anders nimmermeer,
T'gheen daer in secreet schuyt, sal naer vvel openbaren,
De Coninck vvilt ziin Croon, noch al sijn macht niet sparen,
Om dit land heel en al te maken defolaet.

Wraeck-gierich hert.

Dat is recht dat ick soeck, dat is al miinen raet,
Om ons als Heeren groot al om te doen verblijden.

Bloed-dorstich ghemoed.

Al ziin voornemen is, de Keters te castijden,
In Spaingnen heeft hy sulcx alreede lang begonst.

Wraeck-gierich hert.

Dat is besteken vverck, en t'is d'oprechte const,
De schepen en het volck, in Spaingnen aen te houven.

Bloed-dorstich ghemoed.

Met hoopen siet men haer, naer de Galeyen stouven,
Al het goet vvord verbeurt, t'gheen dat hier te land' hoort.

Wraeck-gierich hert.

Hey dats naer miinen sin, gaen sy soo slechts al voort,
Nu t'peys in Vranckrijk is, sijn sy goet te bestieren.

Bloed-dorstich ghemoed.

Het is nu recht den tijd om haer met veel manieren
Vast te besluyten nu, te krijghen met ghemack.

13
vraeck-gierich hert.

Besloten vvorden sy als de Kat in den sack,
Al de Rivieren die rond om haer ziin gheleghen,
Die vvorden vast beset, jae straten en omvveghen,
vvaer dan den handel uyt, soo vvaert met haer ghedaen.

Bloed-dorstich ghemoed.

Mocht haer ghebreken t'ghelt, dan soud den nood aengaen,
t'Soud' haer al teghen ziin, ghebuëren, en goed vrinden.

vraeck-gierich hert.

Het land van Cleef dat moet van ons tot sulcken inden,
Eensdeels ghenomen ziin, ghebruyckt naer onsen sin,
En al dat van noode is dat nemen vvy vrij in
En vvy ghebruycken Sticht van Munster en VVestphalen.

Bloed-dorstich ghemoed.

Omringhen sullen vvy haer Landen en haer palen,
En over vallen, dan d'een voor en d'ander naer.

vraeck-gierich hert.

Ick hoop vvy criighent haest naer onsen sin heel claer,
Sy hebben te cleyne macht, vvat vvillen sy al maken.

bloed-dorstich ghemoed.

Kan ick naer miinen vvil in Holland eens gheraken,
Mijn comst sal haer voorvvaer vvclheughen en staen dier,
Al vvaer al t'vvater inct, en haer land al pampier,
En pennen al t'gheboomt, sy mochten niet beschrijven
Al den moervil en moord, die ick daer soud bedrijven,
Het kind soud inde vviegh beclagh en dien dagh.

vraeck-gierich hert.

Laet dat kind slapen noch, sy hebben noch verdrach,
D'ervarentheyd en tijd sal ons noch van als leeren.
De Kettters daer dit volck veel met plagh te verkeerren,
Als Embden, VVesel, Goch, en die van sulcken aert,
Die vvorden yvel gheplaegt, en van ons seer besvvaert,

En niemand oock ghespaert, ick doe haer schier al suchten.

Bloed-dorstich ghemoed.

D'een vreesst my, d'ander u, seer vreemd zijn de gheruchten,
Elck is bevreesst voor ons, tis al soo ick vvel vvensch.

vraeck-gierich bert.

Och, quaemt doch al om hals, al vvaert den lesten mensch,
Den bloed-dorst soud voor my in alles haest vervult zijn.

bloed-dorstich ghemoed.

Al soet, soet, metter tijd, daer moet al vvat ghedult zijn,
Maer hoe staen vvy hier dus, gaen vvy niet naer den strijd.

vraeck-gierich bert.

Ick en com' daer niet vriend, men vword daer t'leven quijt,
Al van verr', niet te by, alsoo vveet ickt te koken.

Bloed dorstich ghemoed.

Ghy vveet al om het vyer fray voor den vwind te stoken,
Den soeten praet is by u al om in saysoen.

vraeck-gierich bert.

Ick laet u vechten man, ick salt vvel anders doen,
vvy zijn een deeg'lijck paer, als vvy daer moghen vwoonen.

Bloed-dorstich ghemoed.

Ghy doet dat menich vverck vvel doet den meester loonen,
Die daer zijn ghequartiert, al door u quaet opset.

vraeck-gierich bert.

Op sulcke dinghen dient soo nau niet op ghelet,
Laet dat daer, en gaen vvy den Spaenschen hoop besoecken.

Bloed-dorstich ghemoed.

Gaen vvy de vrome Maets met raed en daed vercloecken,
vwant daer vvy tvvee doch zijn, daer is het spel haest uyt.

vraeck-gierich bert.

Ghy helpt haer aen den dans, en ick dan by de bruyt,

Door

Door ons beyd' comter veel in jammer en ghevveen,, oock,
En die om ons noch vvenscht is vvel dvvaes int gemeē,, ooc.

Vande derde Gheschiedenis, de eerste uytcomst.

t' Verplichte Land, Gemeyne Staten, Trouwen Raed.

t' Verplichte Land.

Och hoe vvord ick gedreycht, nochtans hoop ick te leven
T'geen mensch'lic my gebreeft, sult ghy my o Heer gevē
Dat is in teghenspoet, hoop ick u rechte hand,
Tot noch toe hebt ghy Heer my ghetoot onderstand,
Ick hoop ghy sult u vverck dat begoft is volvoeren,
Al doet veel svvaerheyt my invvendich t' hert beroeren,
Nochtans is miin hoop goet, op God betrou ick vast,
Oghemeyn Staten s' Lands, ick steeck in svvaren last:
In Vranckrijck ist nu peys, den Crijgh sal op ons comen,
Sy sullen haer best doen om al miin vvarer-stromen
Te sluyten heel en al, dvvelck groote schaed' sould zinn.

*T' ver-
plichte
Land ende
Gemeyne
Staten
comē uyt.*

Gemeyne Staten.

Vveest in als lijdsaem doch, ghy raecht haect uyt de pijn,
Ghy sult een lutter tijd, vvat lijden en verdraghen,
Die ons noyt en verliet, maer bystaet alle daghen:
Sal ons met trouwen raed, in als noch vvel versien,
Siet vvaer dat hy doch comt, des laet sorgh en angst vlien,
Daer trouwen raed is salt ten lesten noch vvel lucken.

Trouwen Raed.

O schoon land, hoe soeckt u den Spaignaert te verdrucken,

D iij

Hy

Hy soeckt vrij heel en al te krencken uvve macht,
Hy soeckt de neering' u t'ontnemen met sijn cracht,
Hy doet in Spaingnen al u Boodf-ghesellen vanghen,
Ghepijnicht vvorden sy, en Schippers oock ghehanghen,
Het Boodf-volck vvord seer veel op de Galey ghestelt:
Den Coopman vvord daer oock schier ter dood toe gequelt,
Hy moet voorst-bringhen al sijn brieven en sijn boecken,
Oft het goet hier int land hoort, gaen sy ondersoecken,
Sy maken sulcx verbeurt, en doen den Coopman schaed'.

Gemeene Staten.

Och goeden raed vvaer goed, cert naemaels vvord te spaed',
Dus vvilt doch t'ghemeen best, getroulijck nu voorts bringē,

Trouwen Raed.

Den besten raed is, dat vvy haer selfs gaen bespringhen,
Als de Romeynen cloeck vvul hebben eer ghedaen,
Met heyr cracht eenen tocht had Hanibal bestaen,
Om het Roomsche Rijck met macht heel en al t'overvallen,
Het land bederf hy heel tot by de Roomsche vvallen,
Des de Romeynen haest met eenen loofen vond,
De Scipiones beyd' met Crijchsvolck daer terstond
In Spaingnen sonden haest, die nieu Carthago namen,
Oorsaeck dat Hanibal en al t'volck dervvaerts quamen,
En soo vvord het Roomsche Rijck voor die reys haest verlost,
vvy moeten selfs in tijds in Spaingnen gaen vvat kost:
Haer d'oorloogh sterck aendoen, en soo veel vvercgevē daer
Dat vvy in meerder rust en vrijheyd oock leven naer,
Soo vvorden vvy eens quijt, al dit Moraens ghespuys.

t'Uerplichte Land.

Och vvaer ick soo verlost, och trock elck soo naer huys,
En dat de Landen selfs den vasten vrede maecten.

Ghemeyne Staten.

Gheluckich vvaer het land, dat daer toe eens gheraecten,

Maer het kost noch soo ick forgh menich druppel bloet.

Trouwen Raed.

Ons en ghebreeckt niet dan een manlijck hert en moet.
En dat vvy t'onsen dienst meer Crijchs-volck noch vergaren
Dat vvy ons eyghen geld, noch middel niet en sparen,
Om ons verlossen van s' Spaensche jock en haer ghequel.

Ghemeyne Staten.

Den trouwen raed vvijsft ons den vvegh en vvaerheyd vvel,
vvy moesten al meer volcx en ghelt in voor-raet krijghen:
T'gheld is den stercken arm, vvat vwillent vvy versvviijghen,
naer d'oorloogh vast op staet, daer sy met vword ghebout,
Het maect de knechten al cloeckmoedich ende stout,
En vvaer de Ruyters door int veld seer rustich draven:
T'vvaer seer goet dat vvy al met goeder herten gaven,
Elck naer sijn cleyne macht, oft naer sijn groot bedrijf,
Het geld ons alle gaer ons erf, ons haef, ons lijf,
Laet ons tot t'gheven dan al vallet hart ziin spoedich.

t' Verplichte Land.

Als vande Staten des Lands sulcx vword bedacht vroedich,
En dat in tijds, soo draegh ick t'lijden noch met lust,
En in den goeden krijgh stel ick my heel gherust,
En d'overvvinning' sal den trouwen God ons jonnen.

Trouwen Raed.

Laet ons dan gaen tis tijd en doen al dat vvy kunnen,
Elck vertreck naer sijn stad om middel en advijs,
En die in tijds toesiet, is voorvvaer cloeck en vvijs,
t'Land moet gheholpen ziin, oft t'bleef int lest verloren,
En beter vwaren vvy van moeder noyt gheboren,
Dan vvy ons vrijheyd nu soo souden vworden quijt:
Het vvaer voor ons groote schand', ja voor ons een vervvijs
Dat vvy de slaverni voor vrijheyd souden kieten,
Vvy souden lijff, en goet, het Land en al verliefen.

Vande

Vande derde Gheschiedenis, de tweede uytcomst.

*Bloed-dorstich ghemoed, vvaerck-gierich hert, t' Ver-
plichte Land.*

Bloed-dorstich ghemoed.

De twee
eerste co-
men my.

HOe ist al Broer: vvaer blijft ghy nu doch alsoo langh ?
vvaerck-gierich hert.

Goo, ick vind vrij noch vverck, my vvord noch al vvat bang
vvy fullen (soot vvel schijnt) noch genoech te doen vinden.

Bloed-dorstich ghemoed.

Iae, jae, een man die claegt en vind niet te veel vvrinden,
Dus scheppen vvy vvat moets, het moet doch sijn ghevvaegt,
Tis beter te vroegh dan naer te laet stuck beklaegt,
Maer segt my nu eens, oft vvy nu een saeck bestonden,
Dat vvy ons by het Land al stil en dier eens vonden,
En haer met vvoorden soet, nu vielen cloeck aen boort.

vvaerck-gierich hert.

Daer en is niet beter dan de man sijn eyghen vvoort.
Maer kenden sy ons dan, vvy souden om hals comen.

Bloed-dorstich ghemoed.

Daer vveet ick al raed mer, vvilvt nergens doch voor schromē,
Ick heb daer meer ghevveest, als een heel heylich Sant.

vvaerck-gierich hert.

Ghy hebt noch vvrinden veel, ghy hebt al om verstant,
Hoe makent vvy nu best om ons quaet te bedecken.

Bloed-dorstich ghemoed.

Elck een van ons sal nu een ander cleed aen trecken,

Verkec

24
Verkeeren soo by t'volck, dat u en my bemint.

Vvraeck-gierich hert.

VVy moeten spreken dan soo sy meest zijn ghesint,
vvy fullen hooren haest oft met haer vvat te doen,, is.

bloed-dorstich ghemoed.

Soo gaen vvy dan ter vvijl dat tusschen t'rijp en groen is,
Het yfer moet ghesmeed zijn ter vvijl dat is heet.

Vvraeck-gierich hert.

Laet ons gaen als ghy vvilt, ick ben terstond ghereet,
vvy fullen goet en quaet nu draghen met malcandren.

B'loed-dorstich ghemoed.

Laet ons eer vvy gaen eerst ons cleeren ras veranderen,
Dit cleed is goet voor my, treckt ghy dat aen u lijf.

Vvraeck-gierich hert.

Bloed-dorstich ghemoed, seer loos is al u bedrijf,
Maer hoe heet doch u cleed, vvilt my sulcx vvcl bedieden.

Bloed-dorstich ghemoed.

Den ijver goet van schiin, die vvcl bedriecht de lieden,
Als hy uyt een valsch hert, comt, en boos is van aert.

Vvraeck-gierich hert.

VVraeck-gierich hert dan ooc den schijn vā vrienſchap baert
Dan meyner ghemeyn volck dat haer niet kan ontbreken.

Bloed-dorstich ghemoed.

Nu gaen vvy dus ghecleed t' Land selver eens aenspreken,
En siet vvaer dat sy sit, ten schijnt niet dat sy treurt.

Vvraeck-gierich hert.

Haer siende ben ick noch in vvendigh heel bernert,
En my ghedenckt noch t'gheen sy aen my heeft bevvesen,
Maer ick hoop int lest vvcl van miinen druck ghenesen,
Dus valt daer cloecklijck aen, het geeft nu doch recht pas.

E

bloed-

Bloed-
stich ghe-
moet treet
aen eenen
Advo-
caets tab-
baert/en
den ander
ren eenen
Coopn as
mantel.
s-lands
camer
gaetopen.

Bloed-dorstich ghemoed.

Sij come naerder by land.
O alder sterckste land, daer yemand oyt aff las,
u vvvelvaert en gheluck dat moeten vvy u vvvenschen.

Vvraeck-gierich hert.

En eenen vasten peys voor u en allen menschen,
Die nu te crijghen is, het is nu tiid en stond.

t'Verplichte Land.

VVie ziiit ghy die den peys soo hebt in uvven mond,
Maer ick dinck vvvel dat t' hert al te seer verr' van daer is.

Bloed-dorstich ghemoed.

uyt eenen yver goet, en sonder last dvvvelck vvaer is,
Ziin vvy ghecomen stil, jae dat schier niemand vveet.

Vvraeck-gierich hert.

Goed' hoop van vviendschap maect ons t' uvvē dienft gereet
Om naer ons besten u tot rust en vreed' te raden.

Bloed-dorstich ghemoed.

Dat ghy den yver vvviist, ghy dedet ombeladen,
Des hertoghs hert is goet, voor t' land, en voor t' ghemeynt.

Vvraeck-gierich hert.

Tis om vviendschap te doen, ghy en vvord niet vercleynt.
Soo ghy ons maer en hoort, ghy sult vvat ghy vvilt criighen.

t'Verplichte Land.

hebt ghy van niemands last, soo heet ick u vrij svvijghen.
vvie maect u doch soo stout, dat ghy my comt omtrent.

Bloed-dorstich ghemoed.

Het yvrich hert dat u noch is gantsch onbekent.
En om de vviendschap groot die vvy met u begheeren,
Des Coninck macht laet u in tijds doch vvat verveeren,
Die hy seer vvijd en breed, te vvater, te land' heeft.

t'Verplichte Land.

Dat hy den Coninck vrees, daer ziiin vvreed hert voor beeft,

26
die hy bekennen moet te zĳn een Heer der Heeren,
Siĳns Vaders voorbeeld dat behoort hem veel te leeren,
Mids hy in sĳn dood-bed soo deerlick vvas ghestraft.

Vvraeck-gierich hert.

Jae, jae, daer op en vvord met allen niet gheschaft,
Soo ghy gheen peys en maectt, hy gaet den Vaer te boven.

t'Verplichte Land.

vy hebben eenen God die vy hoogh moeten loven,
Die heeft ons tot noch toe ghetroulick by ghestaen,
vy hebben land, en volck, dat t'best meest heeft ghedaen,
Al heeft Albertus nu de dochter van Hispaingnen,
Is t'Land daer om eens vrien en los van d'oud calaingnen?
Dat hy t'Land heeft beloofst, dat comt al te spaed' by,
t'Land vvord al meer belast, dats verr' van vvorden vrien,
Oft hy l' Enfante heeft, vvat kan sulcx het Land baten.

Bloed-dorstich ghemoed.

Maectt ghy slechts peys, dan sal dē Spaingnaert t'land verlatē
Al dat vy segghen is om profiit en gherief.

t'Verplichte Land.

Om te bedrieghen hebr ghy my soo biĳster lief,
Tvvas ooc peys doē dom lan de Spaingnaerts deed vertreckē
Voor eenen vasten peys vvoud hy sĳn bloed vertrecken,
Maer het vvas al bedroch, t'Land gaff hy den lavuyt,
Al verttock het Spaensch volck, sy bleven niet lang uyt:
Den Slach van Iembloers magh ons noch veel ghedincken,
Tot Namen van de brugg' hoe sagh men daer verdrincken,
Soo menich vroom Landsaet, soo menich Edelman,
Als ick daer noch om dinck miĳn hert dat schromt daer van,
Sy vvorden in de Maes ghevvorpen als honden, siet.

Vvraeck-gierich hert.

d'een d'ander sy als doen noch gantsch en verstonden, niet,
T'fal nu al beter gaen, dus en vveest niet verstaeght,

Ghy vvord seer grof gheschat, en jammerlick gheplaeght,
Dit sal den Coninck al te niet doen en af stellen.

i' Verplichte Land.

Dit is den rechten vond, van s' Coninck fray ghesellen,
Soo soud' ick vvorden quijt, den middel van miin ghelt,
vvaer ick ontvvapent dan, soo soud' hy met ghevvelt,
Al doen naer sijnen sin als de Tyrannen pleghen.

B'loed-dorstich ghemoed.

Ick sie vvcl, vveet ick een, ghy vveeter vvcl thien teghen,
Ick hoopten anders claer, ghy ziit al siende blint.

Vvraeck-gierich hert.

Och schaemt u dat ghy soo hertneckigh zijt ghesint,
Ick sorgh ghy vvord gheplaeght en dat van alle kanten.

i' Verplichte Land.

Nu gaet ghy al vrij heen, ghy vvcl vermomde santen,
Met u loos valsch bedriif en heb ick niet te doen.

Bloed-dorstich ghemoed,

Ba, ba, als u eerst sal gaen d'vvinghen uyven schoen,
En dat men u vvat hart op uyven voet sal treden,
VVord ghy dan seer gheplaeght, en nerghens oock met
vreden,

vvat salt van u veel ziin, ghy blijfter by gantsch lijff.

i' Verplichte Land.

Packt u doch ras van hier, ghy valsch en boos Catijf,
Die u van binnen sagh, soud u valsch hert vvcl vinden.

Vvraeck-gierich hert.

vvv vvonden dat vvv u soo half sterck niet en kinden,
vvant ghy't beclaghen sult, maer ick sorgh veel te laet.

i' Verplichte Land,

Nu ick segh dat ghy beyd' ziit doortrapt, loos en quaet,
Dus packt u rasch van hier, en vvilt niet langher toeven.

bloed-

28

Bloed-dorstich ghemoed.

Denckt vrij om ons, als ghy u sult noch meest bedroeven,
Dus adieu spijtigh land nu ghy niet hooren vvilt.

Verplichte Land.

Ick houd my aen God, die is miinen borch, en schilt,
Tis al verloren doch, vvat ghy veel meynt te segghen,
Dar my selfs ghebeurt is doet my stuck over legghen,
Dus ist te vergheefs al vvat ghy veel praet oft clapt.

Sy doet
haer ca-
mer toe.

Vvraeck-gierich bert.

vvat seght ghy van die Moer?

Bloed-dorstich ghemoed.

Sy is al te doortrapt,
Hy moest vvel vroegh opstaen, die haer yet soud bedrieghen.

Vvraeck-gierich bert.

Goo, vvaer ick in haer plaets, ick soud vrij sonder lieghen,
Oock al het selfden doen, sy heeft het vvijste voor.

Bloed-dorstich ghemoed.

Eer soud men vvasfchen vvit het aensicht vanden Moor,
Dan dat sy gheloof soud eens gheven aen ons brieven.

Vvraeck-gierich bert.

Sy en vvoud' ons int minst met allen niet believeu,
Te spijtigh is sy claer, den hooghmoed is te groot.

bloed-dorstich ghemoed.

Laet haer ziin soo sy vvil, ick svveer rond uyt haer doot,
veel berghen hoogh heb ick al metter tijd sien dalen.

Vvraeck-gierich bert.

Maer gaen vvy rasch van hier, vvaer toe dient al dit dralen,
Ons loghens ghelden niet, vvy hebben hier gheen kans

Bloed-dorstich ghemoed.

Gaen vvy tis meer dan tijd, vvy ziin ghenood ten dans.

dat sy ons kenden hier, vvy souden niet lang leven.

Vvraeck-gierich hert.

Goed Broer, ick en soud niet een duyvt voor ons lijf gheven,
dus ist verr' tbest dat vvy ons maken op den loop.

Bloed-dorstich ghemoed.

Iae, jae, al beter vrij by onsen Spaenschen hoop,
Bloed-dorstich ghemoed is daer altijd vvel ghecomen.

Vvraeck-gierich hert.

En een vvraeck-gierich hert schuyt daer vvel onder vromen,
dat is ons beste volck, vvant elck daer naer ons haect.

Bloed-dorstich ghemoed.

En die voor de galgh' sorght ghemeynlick daer aen raect,
En vvat vvy al doen ick vveet doch vvy en vanghen,, niet,
Neef, al veel beter dan vvy ziin daer ghehanghen,, sict.

Vande vierde Gheschiedenis, de eerste uytcomft.

Goeden Crijgh, T'gheld.

Goeden Crijgh.

Goeden
Crijgh
comt voor
myt.

WAt vind' ick nu al volck, vvat vind ic oocal mensche,
Die daer met allen seer luyd roepē en vvel vvenschē,
Om my den goeden Crijgh, om my elck roept en tiert,
Het schiint dat sy met my verfrayt sijn en verciert,
Maer luttel peysen sy, vvaer met my onderhouven,
Och siet vvie ginder comt, de beste vande vrouven,
Sy is dats claer alleen, die my meest voeden spijft.

T'gheld.

T'gheld.

VVic hoor ick daer die my soo byster looft en prijst,
Och goeden criigh zijt ghy't, ghy moet vvel gegroet vvesen.

Goeden Criigh.

O gheld, gheld, ghy soud my vvel konnen haest ghenesen,
Door u goed onderstand creegh ick miin volle macht,
Als ick u by my heb criight miinen arm sijn cracht,
En door u comt den moed van Ruyters en van Knechten.

T'gheld.

Men roepter somtiids gheld alst tijd is om te vechten,
Maer tis dan al te laet, en sulcx is meest misluckt,
En om t'ghelds vvil hebt ghy soo menich mensch verdruckt
Ghemoort, gherooft, gebrand, jae vervvoest ooc veel Dorpē,
Ghy hebt om my voorvvaer vvel menich kans ghevvorpen,
Tis om t'ghelts vvil te doen, elck maeckt daer van ghevvin.

Goeden Criigh.

Och, had ick ghelsts ghenoegh, dat vvaer vvel miinen sin,
Ick soud' met allen veel en vvonder groot bedrijven.

T'gheld.

VWat soud ghy doch al doen?

Goeden Criigh.

Ick soud den moed verstijven,
Die nu midd middel cleyn, dick besvvaert is en treurt.

T'gheld.

Tis vvel vvaer soo ghy seght, en t' heeft my seer bereurt,
dat ick in kisten vast met banden bleef ghesloten,
Als het Land in nood' vvas, denckt dat my heeft verdrotten,
Maer vvat soud ghy doen, als ick vvaer in u ghevveld.

Goeden Criigh.

Ey den seer vromen Prins, den seer vermaerden Held
graeff Mauritz die daer is Stadhouder van dees Landen,

Die

Die soo cloeck int veld is, en treckt voor sin vyanden,
die soud ick met meer macht van Crijchs-volc haest bystaen,
vvant daer het gheld ghebreeckt, is d'oorloogh haest gedaen,
En menich vroom Prins moet te vroegh uyt het veld vviickē.

T'gheld.

Noch metten middel cleyn, heeft hy soo vvel doen blijcken
Siin Prinssliick vroom ghemoed, doend' in als vvel siin best.

Goeden Crijgh.

Met luttel volcx heeft hy den vyand dick verneft
uyt soo veel Steden sterck, en schier onvvinbaer Schanffen.

T'gheld.

Hoe moest den vyand daer van Coevoerden danssen,
Groeninghen vvon' hy oock die over-stercke Stat.

Goeden Crijgh.

Vvat had Geertruyden-bergh van Graeff Mansveld te bat?
Dat hy haer met ghevvel den heyr cracht vvoud ontserten,
Het beleggh des Stads en kond hy gantsch niet beletten,
Graeff Mauritz lagh te vast, hy vvas hem veel te cloeck,
Hy heeft met al sijn macht, bestormt den eenen hoek,
Ofi haer lieff vvas ofi leed, sy moestent vvel opgheven.

T'gheld.

vvat cloecke daed vvas daer by Tuernout oock bedreven,
Den Graeff van Hohenloo, Solms, Veir, en ander meer,
De Capi-eynen al, behaelden prijs en eer,
De Vaendels in den Haegh die sullent vvel bevvijsen.

Goeden Crijgh.

vvat vvillen vvy doch hier Graeff Mauritz soo veel prijsen,
Siin cloeckheyt is al de heel vvereld door bekind,
Iae sijnen vyand selfs, al vvaer hy siende blind:
Moet vvel siin cloeckheyt groot seer priifen en hoogh loven.

T'gheld.

T'gheld.

Godt den Heer is met hem, de cracht comt hem van boven,
Hy sal noch vrecken claer sijn liefs heers Vaders door.

Goeden Crijgh.

O gheld, gheld, had ick u ghenoech daer vvaer gheen noor,
Vvy souden haest ract om volck en meer ghevvelts vinden.

T'gheld.

Ia die ghelts ghenoech heeft die crijght alom vvel vrinden,
Ick hoop vvel haest te sijn veel meerder van gheral,
Ick hoop dat my elck sal voort sbringhen over al,
Tgheld dat daer heeft soo lang in kisten svaer ghelegghen,
Tgheld dat sy hebben som met onrecht veel vercreghen,
Ia dat lang verspaert is, beschimmelt en vermost,
Tvvort hier noch voorts ghebrocht al ist met cleynen loft,
Ick hoop dat ick u sal haest ghelts ghenoech beschicken.

Goeden Crijgh.

Och vvaerder gelts genoech, hoe sou mijn hert verquicken,
Ick sou den Spaingnaert ras te vvater en te land,
Al aendoen dat ick mocht, ick hoop dat hy met schand,
Noch het gheheele Landt cortts moeten sal verlaten,
Het hangt veel aen tbesluyt der vrome Heeren Staten,
Ick goeden Crijgh ben doch tot haren dienst in als.

T'gheld.

Ick prijs den goeden Crijgh, met niet te veel gheschals,
Niet tsegghen, maer vvel doen, alst tijd is dan toetasten.

Goeden Crijgh.

Tis voor ons hooch tijd dat vvy op den haspel pasten,
En ginghen besien vvat dat tLand heeft in den sin,

T'gheld.

Ten vvord claer gheenen peys, gheen dinck ter vverelt min,
Des sult ghy goeden Crijgh daer sijn in grooter vvaerden.

Goeden Crijgh.

Is daer ghelds ghenoech en vilt elck my cloeck aenvaerden,
Soo sal ick als een Held mijn besten doen met vreucht,

T'gheld.

Laet ons dan tsamen gaen, ick hoop vvy doen noch deucht,
Al sietmen nu den Crijgh veel volcx en Landen schenden,
Is den Crijgh maer goed, hy sal metter tijd vvel enden.

Vande vierde Gheschiedenis,
de tweede uytcomst.

*t'Verplichte Land, Trouwen Raed, Gemeene Staten,
de goede Ghemynte.*

t'Verplichte Land.

Decamer
gaet open
en t'land
spreect sit-
tende trou-
wen Raed
is by haer.

MYn hert is nu gherust, veel beter ist te vreden,
Trouwen Raed.
Godt doet seer veel by u, looft hem tis meer dan reden,
Vvant hy de Staten t'lands tot eendracht vast vervveckt.

t'Verplichte Land.

Die met sijn goetheyt groot heel over ons land streckt,
Sal my hoop ick alrijd voor reghenspoed bevrijden,

Trouwen Raed.

Die t'Land ghetrou is sal nu hem te recht verblijden,
Als hy hoort en voorneemt der Heeren Staten moet,
dat elck soo vvaghen vilt voort Land zijn lijf, en goet,
Sy comen hier ghegaen, ick hoop met goede tiiding.

De ghe-
mee Sta-
ten co-
men uyt.

Ghemeene

34

Ghemeene Staten.

O Land met trou verplicht, het vword u een verblinding,
Als ghy hier hooren sult des Lands ghemeen accoort,
Sy ziin selfs ghereet nu den vyand cloeck aen boort
Te vallen haest, sy ziin goetvillich vvel verdraghen,
Om al haer best te doen, om by nacht en by daghen
Hem te vveerstaen, met al haer middel en ghevveld.
Sy vveten nu schier raed om op te bringhen rgheld,
Om Ruyters en meer volcx nu overal te lichten.
Men sal een groote vloot te vwater gaen oprichten,
daer met den vyand selfs in Spaingnen vword besocht,
de landen bliiven vast verbonden en vercnocht,
Sy sullen draghen al den svaren last te samem.

Trouvven Raed.

Die ons soo menichverf met groot ghevveldeaen quamen,
Die sullen vvy nu cloeck en stout gaen bieden thooff.
Ons landen die van haer soo dickvils ziin berooff,
die vworden bevriid, door macht die vvy te veld bringhen.

t' Verplichte Land.

den Heer der Heeren mach ick vvel lof en prijs singhen,
die sulck een eendracht vast heeft onder u ghemaect,
daert land eendrachtich is, tot voorspoed veel gheraect,
Maer daert tvveedracht is, gheraket tot veel schanden,
des salich is die Stad, en salich ziin de landen,
daer liefd' volcomen is, en d' een hand d' ander vvaft.
Als het Ghemeynte goet op d' Overheyt vvel past,
En d'Ovricheyt t' Ghemeynt staet voor met goeder herten.

Ghemeene Staten.

Al ghevet Ghemeynt veel ten sal haer gheensins sinerten,
Soo daer ghegheven vword voor des ghemeen lands best,
vvaer siemen t' Ghemeynt soo vroom als in dit ghevvest,
die soo gheduldich ziin in als oock soo goetvillich,

Ghetrouwden Raed.

Dat tGhemeynt den Raed volcht van Dovricheyd is billich,
Te meer alst is voor tLand, oft voor haer eyghen stad,
Den Heer versighet vveer, elck crijghet vveer te badt
Alst aen dit schoone Land nu alom vvel mach blijcken,
dLand heeft seer veel gheproeft, nu sietment vveer verrijsen,
Godt sijnen zeghen gheeft naer sijnen goeden aert.

Goede ge-
meente
comt uyt.

Goede Ghemeynte.

Och vwaren vvy verlost die soo seer zijn besvvaert
Met tVyands ghevvelt, met sijn branden en sijn blaken,
Niet en verdriet ons claer, noch tgeven noch het vvaken,
VVy doent seer geiren oock, al hevet lang gheduert
alst voor tLand is, hoe seer dat van ons vvord besuerr,
De Heer die zeghent ons met neering' overvloedich,
De eendracht maket Land in alles soo voorspoedich,
VVAer door het al sijn smert seer haest vergheten sal,
Maer nu vvy tSlands voortstel, en meyning' vveten al
Laet ons met een goet hert tLand minlick nu gaen groeten.

t'Uerplichte Land.

Esstaet Ick mach tGhemeynte goet opstaende gaen ontmoeten,
opuyt ha- En ondertasten soo vvat haer doch hervvaerts jaecht.
ren scoel.

Goede Ghemeynte.

O ghy eendrachtich Land, een cloeck hert onvertzaccht
Gheef u de Heer, die u moet altijd ontrent vvesen,
Ons hert is verlicht mits de Staten tSlands ghepresen,
Vsoo vast blijven by, met trou, liefd, en eendracht.

Ghemeen Staten.

Och ja vvy Ghemeynt' goet, naer ons en uyve macht,
Soo sullen vvy al doen dat vvy ter vverelt connen,
Maer d'overvvinning' moet den Heer der Heeren jonnen,
VVant sonder hem is ons macht en ghevvelt al niet,

Trouwden

36

Trouwven Raed.

Elck moet hier soecken nu een end van dit verdriet,
Ghy Ridderfchap ghy eerst ghy draecht tgevveir aen zijden,
V Vaders Land moet ghy nu voorftaen en bevrijden,
Sulcx is een Eelmans voer, die tsvvaert draecht en gebruyct,
Als Mars den Standaert voor het Vaderland ontluycft,
Die dan gheheel thuyf blijft en behaelt niet veel eeren,

EN ghy, ghy fteden, ghy moet u oock soo regeeren,
Dat ghy in tijd des noots oock voorraet hebt van als,
VVant diet minft dickmael meynt, die krijghet op den hals,
Sterckt u, maeckt u vvel vaft, van buyten en van binnen,
Dinckt dat met fteden sterck seer quaet is te beginnen,
In tijden des noots moet d'een d'ander doen ontfet.

EN ghy Ghemeynte goet in alles toont u met
De V Vapens vroom, en cloec bevvaert ghy vvel u fteden,
V Overicheyt vveeft doch onderdaen, vvel te vreden
Voor u Vaders Land vvaecht cloeck u lijf, en u goet,
Den Heer fal u vveerom vertroosten met voorfpoet,
Al vyat u over comt laet sulcx u niet verdrieten.

MAer t famen alle drij soo ghy trooft soeckt ghenieten,
Soo moet ghy naer u macht, al van u goet en ghelt,
Al gheven vrij vyat veel, vveeft daer niet in ontfelt, (nen,
tLand moet geholpē sijn, men mach geen mensch verschoo-
En die gants niet en heeft, fal hem cloeck in dienst toonen,
Dus blijft elck tLand ghetrou volhart in liefd' en deucht,

Ghemeeene Staten.

V Vy Ridderfchap des Lands met onfes hertzen vreucht,
En onfen vrijen vvil, ons hier met eed' verbinden,
Aen u ons vaderland, en aen al uvve vrinden,
Met lijf, goet, ende bloed, trou te sijn metter daet.

Eender
Edelen
geeft aent
Land de
hand.

Eender Steden geeft aent hand de hand.
EN vvy de steden al, vvy sullen vroech en laet, (vven,
O nsal vvel cloec, en vroom, voor het gemeen land hou-
V Vy svverent met den eed', en al ter goeder trouvven,
Tot in den laetsten noot, ja totter doot oock met,
Sal d'een van d'ander claer vervvachten haer ontfet,
Den laetsten man zijn vvy bereyd voor u te vvaghen.

Eender Gemeyn- te gheeft hand de hand.
EN vvy ghemeyn- te goed zijn oock bereyd te draghen,
Al den last en al t gheen men ons ghebieden sal,
En doen ons tocht en vvacht, bevwaren onsen vval,
Algeven vvy veel ten sal ons noch niet hinderen,
V Vy vvillen vroom voorstaen al ons vvijs en kinderen,
v vy svveeren tvaderland te blijven huld en trou.

t'Verplichte Land.

O Ridderfchap eerst soo prijs en bedanck ick ou
Van de liefd eer en trou, soo dickmael hier bevonden,
En u ghy steden oock bedanck ick t'aller stonden,
Die u int gheven nu soo cloeck en trou bevvijsft,
En ghy ghemeente goet, zijt vveirt dat elck u prijft,
Ick neem u t'aller tijd tot troost in beyd' mijn ermen,
Ick hoop u troulick oock vroech en spaed' te beschermen,
Van tvyands gheveld groot al is hy een groot Heer.

Trouvven Raed.

tSal nu (hoop ick) vvel sijn, vvat daer is te doen meer,
Dat sullen vvy voor al bevelen Godt almachtich,
Die onsen toevlucht is, die ons met sijn hand crachtich,
Soo menichvverf alom soo troulick heeft bevvaert,
De Heeren Staten oock door eendracht hooch vermaert,
En dan Graef Mauritz meest een vvaerdich Prins gheboren,
Die met des lands Crijsfheyr de ghemeen saeck staet voren,
Sijn Edel bloed soo vroom gevvaecht heeft vroech en spaed'.

Ghemeene

38
Ghemeene Staten.

De Heer vvil hem by staen, en gheven sijn ghenaed,
Dat hy voor tghemeen land mach dragen sorgh en vechten.

Goede Ghemeynte.

De Heer bevvaer hem doch, sijn Ruyters oock en knechten,
Dat vvy Ghemeynte eens vrij leven en gherust.

t'Verplichte Land.

Gaen vvy eendrachtich dan met eenen moet en lust,
Besorghen tgheld en volck, dat daer claer moet vvesen eest,
Daer sorgh int land is vvord dOverheyt ghepresen meest.

Vande vijfde Gheschiedenis, de eerste uytcomst.

Goeden Crijgh, T'gheld.

Goeden Crijgh.

ARm, arm, arm, tsal hier nu gaen ghelden,
VVaer blijft doch nu miin goe vrindin,
De straten ziiin droogh, groen de velden,

Arm, arm, arm, tsal hier nu gaen ghelden.

T'gheld.

Hy tiert, hy baert als den onstelden,
VVat hebt ghy doch in uvven sin?

Goeden Crijgh.

Arm, arm, arm, tsal hier nu gaen ghelden,
VVaer blijft doch nu miin goe vrindin.

T'gheld.

T'gheld.

VVel zijt ghy heel steeck blind, siet ghy niet vvaer ick bin,
Ick ben schier los en vrij, de banden zijn ontbonden,
Daer sal gheld ghenoech zijn tis claer nu al ghevonden,
tVVord claer nu overal voor u ghemaect ghereet.

Goeden Crijgh.

tHert lacht in mijnen buyck als ick dit hoor en vveet,
Laet vrij nu Trommels slaen, laet de Trompetten clincken,
Den Spaingnaert die dit Land vvel meyndē heel te crincken
En ontsie ick gants niet, noch oock al sijn ghevvelt,
Ick hoop met een schoon heyr, te comen haest int velt,
Te vvater, en te Land', sal ick hem vroom besoecken,
Hy plach met voordē stout te tieren en te vloecken,
Sijn hert dat heeft ons lang gheheel en al vernielt,
Maer Spaingnen, Spaingnen tvaer tijd dat ghy eēs op hielt,
Ghy hebbet Land gherooft, ghebrand, met uvve benden,
Den Adel gants verjaecht, de vrouvven oock doē schenden,
Sy hebbent lang ghenoech gheleden met ghedult,
Den tijd comt nu dat ghy betalen sult u schult,
Ghy vvord bevochten haest in veelderley manieren.

T'gheld.

Om my salmen u noch in u selfs Land schoffieren,
Den goeden Crijgh sal hem haest maken op de reys.

Goeden Crijgh.

Den goeden Crijgh is doch veel beter dan den peys,
Die sy voorvenden nu en meynen ons bedrieghen,
Mocht gaen naer mijnen sin ick vvilder niet om lieghen,
Ick en vvou haer niet eens meer hooren niet een vvoort.

T'gheld.

Neen die keers is al uyt, den Crijgh die moet nu voort,
Hy moeder nu haest aen met houven en met kerven.

Goeden

40
Goeden Crijgh.

Tis beter cloeck en vroom voor tVaderland te sterven,
Dan by den Spaingnaert te zijn een slaef t'aller tijd,
Vvy vechten om van sulcx te zijn gheheel bevrijd,
Daer voor vvil ick altijd mijn goed en bloed vergieten,
Die int leff overblijft sal vrijheyte claer ghenieten,
Des vvapent u elck een met herten onvertzaecht.

T'gheld.

Ghy Edel, borgher oock, ja al vvat vvapen draecht,
Elck doe doch nu zijn best, denct vvat ons sou ghebeuren,
Ia het kind in de VViech, soud naermaels noch betreuren,
VVeeft nu het Land ghetrou, elck doe het Land doch dinst.

Goeden Crijgh.

Ick sal u al seer vvvel aenvueren meest en minst,
Houd u maer slechts gereet, vvilt nieu vvers ooc voor duchtē,
D'eendracht des Lands vermach veel, daer is niet te suchten,
Den Leeu die heeft nu claer zijn tanden scherp ghevvet.

T'gheld.

Naer Spaingnen reyster veel daer vvilter seer veel met,
Tis nu den rechten tijd, om goeden buyt te halen.
Die zijn verloren heeft, mach hem daer vveer betalen
tSijn brieven van Marck, tis claer al rechtveerdich goet.

Goeden Crijgh.

O Heeren Staten tLands ick prijs u vroom ghemoet,
Godt laet u blijven doch in dit cloeck stuck volheidich,
Gaen vvy te samen nu by onsen Prins hoochvveirdich,
Graef Mauritz die daer is ons ghestelt tot Veld-Heer,
Ick vvil hem ten dienst staen, hem sy lof prijs en eer,
Om ons tvvee vvenst hy seer, des laet ons by hem voeghen.

T'gheld.

Ick ben den rechten Ploech, om in den Crijchte ploeghen,
G VVant

VWant daer ick niet en ben daer blijfter veel befchaemt.
Hoe groot een Criichsman is, hoe hooch hy is befaemt,
Als ick daer niet en ben hy moet den hoochmoet fvychten.

Goeden Crijgh.

Daer ghy niet en sijt en is doch niet uyt te richten,
VVant al is daer tvolck al, men can vrij niet ghedoen
Het gheld dat moet daer zijn, tis voor al int faysoen,
En daer fulcx ghenoech is, ist tvolck vvel haest te vinden.

T'gheld.

En die geld genoeg heeft, die crijcht voorvvaer vvel vrindē,
Men bringter oock van als vroech en spaed' by de vverck.
Tis tgheld dat daer maectt moet, die gheld heeft noemt hem
En hy can sijn best doen, den vyand oock verrassen. (sterck

Goeden Crijgh.

Sa, sa, vvy moeten nu gaen op den haspel passen,
VVant tis veel daer tvolck en tgheld tsamen al ghereet is,
Saenit. En dijser moet ghesmeed sijn tervvijlen dat heet is.

Vande vijfde Gheschiedenis, de tweede uytcomst.

Bloed-dorstich ghemoed, Vvraeck-gierich bert.

Bloed-dorstich ghemoed.

*Comē tsa-
men uyt.*

WEl Broer vvat dunct u doch van dien soetē sanck.
vvræck-gierich bert.

VWat sou my duncken Broer, thoofst is my daer van cranck,
Go sy en vwillen haer, noch gantslick niet opgeven.

Bloed-

Bloed-dorstich ghemoed.

† V Vaer seer goed vwaren sy heel uyt het land ghedreven,
Maer het is ver van daer, sy zijn ons veel te cloeck.

Vvraeck-gierich hert.

A la horco todos los Lutrinos, ick vloeck
Haer al toe dat ick can, ja dat in mijnder macht,, is.

Bloed-dorstich ghemoed.

My deirt dat onder haer noch sulcken goed' eendracht,, is,
Ick meynden onder schijn van peys te maken tvvift.

Vvraeck-gierich hert.

Dat preken is al uyt, dat is ons al ghemist,
Sy zijn noch rijck, en sterck, sy vvillen haer cloeck vveiren.

Bloed-dorstich ghemoed.

VVy meynen haer al met des Coninx macht verveiren,
Maer niemand vraechter naer, sy zijn te seer verhit.

Vvraeck-gierich hert.

Dat sy naer Spaingnen gaen, maeckt claer dat ick het spit
In mijne Lenden crijch, vvat sou ick doch bedrijven.

Bloed-dorstich ghemoed.

Nu men van Spaingnen spreeckt vvilt niemand schier thuys
Tis eenen yver groot ter vvereld noyt ghesin. (blijven,

Vvraeck-gierich hert.

Daer is niet in te doen, het staet soo te gheschien,
Tis vvle een vvonde fel, die quaet is om ghenesen.

Bloed-dorstich ghemoed.

Laet ons Processi gaen, veel Roosen-Hoeykens lesen,
Vervvachten oock de cracht van ons goet Cruys-ghebedt.

Vvraeck-gierich hert.

Dat en geld hier al niet, daer vvord niet op gheledt,
Sy achtent over al voor inckel vifefafen.

Bloed-dorstich ghemoed.

VVy moeten met gheveld stijf in den vwind gaen blasen,
Ongroote Letany vveet tot veel dinghen raet.

vraeck-gierich hert.

Die daer op vvachten moet is in seer armen staet,
Maer trecht bescheet dat hangt in de hooch Kerck vā Leydē,
Tgeen in den vvimpel staet (dat can ons onderscheyden,
Die in de Spaensche Vloot met tſchip ghenomen vvas,
Door den Heer van der Does, ick vvas gram doen ickt las,
Daer stont, o Christ staet op, vvilt u selfs saeck nu richten.

Bloed-dorstich ghemoed.

Ick bid svijght doch van sulcx dat en sou ons niet stichten,
Dat Schip dat daer soo bleef vvas maer een ongheluck.

vraeck-gierich hert.

En creegh de heel Vloot niet cylaes soo grooten huck,
Het bleeck hoe deirlick dat sy vveer in Spaingnen quamen.

Bloed-dorstich ghemoed.

Ick vvoud dat dees, nu oock, soo voeren al te samen,
Maer sy zijn cloeck ter Zee, en Spaingnen naeckt ghevveen,

vraeck-gierich hert.

Soo yemands in mijn hand valt ick en spaer niet een
tVVraeck-gierich hert die salt ten lesten noch al vrecken.

Bloed-dorstich ghemoed.

tSal die van Spaingnen nu oock al te stier op breken,
Soo yemands van dit volck daer comen can int lant.

vraeck-gierich hert.

Op u zijn sy soo gram, mids ghy aen elcken cant
u roede te vverck steld, soo menich mensch doet sterven,
Ghy soeckt doch overal het spel heel te bederyen,
Daer ghy vvoond leeft elck een in slavernij en dvvang.

44

Bloed-dorstich ghemoed.

Daer doen ick mijn best toe, en vvaerom niet, soo lang
Als d'Ovricheyt my lijd, en sal ickt doch niet laten.
Daer ick den voet in crijgh, tmoet voorrs tot mijnder baten
Al sijn, ten schaed oock niet al vvordet naer beclaecht.

Vvraeck-gierich hert.

Daerom soo vvord ghy uyt veel Rijcken soo verjaecht,
uyt Engheland sijt ghy doch heel en al verdreven.

Boed-dorstich ghemoed.

Spijt haerder allegaer, soo hoop ick noch te leven,
Al ben ick somtijds vvat feer benout en vvaert,
Daerom en laet ick niet te thoonen mijnen aert,
VVy sullen over al noch heerschen stont als Heeren.

Vvraeck-gierich hert.

Daer ghy in sluypen cond siet elck u haest vermeerden,
Daer vvorden Kercken schoon en Huysen groot gheboud,
Ghy vveet met uvven hoop het Silver en het Goud,
Te crijghen van het volck, in vvellust oock te vvoonen.

Boed-dorstich ghemoed.

En ghy Vvraeck-gierich hert die niemand vvilt verschoonen
Ghy vvoont doch over al, van u is niemand vrij.

Vvraeck-gierich hert.

In yeg'lijcx qualick vaert ben ick van herten blij,
Te vreden soeck ick my, van al dat my ghebeurt,, is,
Als ickt niet vreden can, dunckt my dat thert ghescheurt,, is,
Daerom soo voegh ick my by mijnen Spaenschen hoop,
naer vvoont Vvraeck-gierich hert, diet al brengt op den loop,
En anders niet en soeckt dan elcken een te schenden.

Bloed-dorstich ghemoed.

Cast ghy, ghy soud met al u moordadichste benden,
VVel vvillen moorden, en elck seyen in den grond.

vraeck-gierich hert.

Tvvaer veel foo ghy daer noch int leven yemands vond,
Den lesten soud ick vvaert in mijn macht oock vernielen,
Elendich vwaren sy diet tleven noch behielen,
Haer naeckten vrij noch veel groot jammer en verdriet.

Bloed-dorstich ghemoed.

Haer hoop is anders vrind, voor sulcx sy forghen niet,
Sy meynen ons noch selfs aen den band vast te hauven.

vraeck-gierich hert.

Ick sach haer liever al naer brand, en galghen stouven,
Soo ghy spreeckt schijnet dat hier voor ons is cleyn cans.

Bloed-dorstich ghemoed.

My dunckt vvy danssen al te rug den Creeften dans,
Ten achter gaen vvy heel, tis ver van yet te vvinen.

vraeck-gierich hert.

Ia Broer tis quaet ghenoech als vvy de vvaerheyt kinnen,
Ick sal vveer mijnen keer vervvachten met ghedult.

Bloed-dorstich ghemoed.

Gaet het met ons niet vvel, ten is claer niet mijn sult,
Dus gaen vvy ras van hier, het toeven mocht ons hinderen.

vraeck-gierich hert.

Ick gae vveer naer den Crijgh, gaet ghy by u biechtkindren,
En laet ons eens aensien vvat den tijd leeren sal.

Bloed-dorstich ghemoed.

vvy sullen heerschen noch als groote Heeren al,
Dus gaen vvy dan laet ons met hoop en duchten haken,
Eerst proeven tsiuer, en naer de soete vruchten smaken.

46

Besluyt-reden by den Poet oft Dicht-stelder.

Tlaer seshien hondert net, vvas tLandt seer aenghe-
vochten,

Met den geveynsdē peys, die sy van veirs by brochtē,
Op hoop dat daer door tvvift sou vallen in het land.
Eendrachtich bleven sy, sy namen by der hand
Den trouven Raed, die haest den goedē Crijgh vervveeten.
De vvonden vwaren versch die den peys noch beveecten,
Van de seeft van Parijs, en den vreed' van Dom Ian.
En voor het Spaenssch bedroch soo vreesden yder man.
Om eenen vasten peys behoort elck een te vvenschen,
Maer cylaes het bedroch dat verschrickt alle menschen,
En maect dat niemand hem op den peys en betrouet.
Ia als men van peys spreeckt elck een vvord zijn hert cout,
Mids soo veel valscheyt groot soo menich vverf bedreven.
Ia den peys die doet schier der vromen herten beven.
Als hy voor ghestelt vvord, elck een sorcht voor bedroch,
Men vreesst al om voor doud quaed Bloed-dorstich soch,
Dat onsen vyand heeft soo hittich in ghedroncken.
Als men van vreed vermaend, behoord ons hert tontfonckē
Alse en ghevvenste saeck, maer tis seer ver van daer
Daer en is gheen trou dat vveeten vvy voorvvaer,
Sy hebben anders niet dan groot bedroch gheploghen,
En vvvaer te laet bedacht, als elck een vvaer bedroghen.
Hier door is het Land meer tot Crijgh dan peys ghesint,
Ghevvaerschout dat het niet sou sijn al siende blint,
En souden Godes vvvoort en vrijheyt dan verliesen,
Maer liever goeden Crijgh voor valschen peys verkiesen.

Den Dicht-stelder tot den
af-jonstighen.

L Eest doch dit gbedenck-Boeck met verstant en gedult,
Soo daer fouten zijn, tis mijn, oft des druckers schult,
Maer verbetert eerst, eer dat ghyt veel veracht man,
Dat ghy missprijst, sal licht een al beter bedacht dan
Ghy, houden voor seer goet, al macht Soylum spijten.
Diet naer sijn besten doet, en is niet te vervvijen.

Reden verwinnt.

IACOB DUYM.

Ghesaelde woorden oft letteren.

4. Reghel 7. leest bidde boozbidden/ mit eerste Boeck 20. 4. omghekeert reg. 14. leest als de
 Crichlyde 25. 2. reghel 10. leest hoor toe Crichlieden/ 25. 3. reghel 17. leest booz u al ghemeyn
 C. 1. regel 3. leest ter wijl gaen den/ omghe. regel 4. leest die wat te lang/ C 2. regel 1. leest jonck
 fronwen ghed oft/ D 1. reghel leest oofaeck ons misvals/ omghe. regel 20. leest eenen Yelt/
 F 1. reghel 9. niet oft wijn/ reghel 16. leest ende mont/ S 2. omge. reghel 7. leest lief den roos
 den/ Int tweede Boeck 20. 2. omg. reghel 2. leest Quantsche/ 20. 3. reghel 16. leest dat kenne/
 25. 2. regel 11. leest hert en gemoeve 25. 19. omge. tusschen reghel 6. ende 7. is vergeten desen re
 ghel en ick seg claer wt hadt wel ghegaen naer myn wenschen/ D 2. regel 14. leest mocht heet
 en al/ D 4. omg. reghel 20. leest mi sulcx segt tutwer baten/ E 1. omge. regel 10. leest doog bers
 lies/ E 4. reghel 13. leest overwunnighe/ F 1. reghel 21. leest bzeesen met ghevent/ Int derde
 boeck 25. 1. regel 2. leest mi stellen/ regel 24. leest de Heer die hoorde 26. leest ontsteken zynd/
 25. 4. reghel 14. leest ons allegaer/ C 4. omghe. reghel 17. leest eens al t'overdinken/ D omge.
 reghel 27. leest bewaert D 2. regel 8. leest mach wel naer huys/ E 2. regel 5. leest haer vacht/
 reghel 24. leest goe Baggeres/ E 3. reghel 14. leest d'ontet wel ghehickt/ F 3. reghel 19. leest
 eeren tseste/ H 4. reghel 12. leest ons te doen/ omghe. reghel 4. leest wilt u doch/ den lesten reg.
 leest soo u per ontuuet/ Int vierde Boeck 20. 4. reghel 27. leest u Hollandt/ 25. 1. regel 14. leest
 was gheheel wt/ 25. 2. reghel 18. leest by mijn wuonders/ omghe. reghel 2. leest binnen wat
 berueren/ reghel 5. leest Gods woort/ 25. 4. regel 25. leest Intwerpen d'an de/ omge. reghel 2.
 leest cloeckijck/ reghel 3. leest den Spanmaert daer/ C 1. omghe. reghel 1. leest hucken wely/
 C 2. reghel 18. leest en wilt ghy wijstijck/ C 3. reghel 19. leest liefkens hoek/ C 4. reghel 20.
 leest de garen/ D 3. omghe. reghel 13. leest ons be gheeft/ F 3. omghe. regel 20. leest bedwons
 ghen/ Int vyfde Boeck 25. 3. omghe. reghel 18. leest r'ondercken/ 25. 4. reghel 20. leest hundes
 ren ende 21. kunderen/ omghe. regel 8. leest als een seer cloyt/ C 1. omge. regel 1. leest een groos
 ten d'arch/ reghel 0. leest ontcent d'aghen acht/ C 4. omghe. reghel 4. nacht en dach/ naer den
 lesten reghel maet boez ten de sen reghel/ Wanneer sijt ghy wt de Schants van de Dozd ghe
 schenden/ D 1. tusschen den 17. ende 18. reghel maet desen reghelfracn/ Hu is den rechten man
 die wy nu stuck behouden/ D 4. reghel 2. leest bevel dan/ Int sesde Boeck 20. 1. omghe. reghel
 14. leest s'adum z' su/ 12. leest wie sulcx nach/ C 2. reghel 8. leest dar is den C 3. omghe. regel
 24. leest ber zhenen/ C 3. regel 12. leest cwee dracht/ F 2. omge. regel 5. leest verrijcken/ C 4.
 reghel 16. leest booz d'oud en quaet reghel 20. leest daer en is doch gheen trou.